

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ.

Цијена:

За Црну Гору на годину 8 круна на по године 4 круне
 За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на год 12 круна, на по год 6 круна.
 За све остале земље годишње 20 еранака у злату, на по године 10 еранака у злату.

Претплата се прима само у годишњим и полугодишњим роковима.
 Поједини број 20 хел.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата се шаље поштом или директно администрацији „Гласа Црногорца“ на Цетиње. Дописи се шаљу у редовности. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се: за сваки ријеч или за број од пет часова по 4 хелера за први пут, а за сваки даљи пут по 2 хелера.

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВЈЕСТИ.

— Њ. Кр. В. Књагиња Насљедница повратила се прошлог петка у Бар.

— Њ. Њ. Кр. В. В. Књаз Насљедник — Регент и Књагиња Насљедница допутовали су јуче на Цетиње.

— Господин Соловјев, секретар царско руског посланства у Атини, постављен је за секретара овдашњег царско руског посланства.

ЦЕТИЊЕ, 3. децембра.

„Јапански успјеси“ пред Портартуром.

Послије пет дана тешког и крвавог боја пошло је Јапанцима за руком, да пред Портартуром освоје давно жељено мјесто, одакле би могли гађати у пристаништу усидрене руске лађе. С каквим слављем отворили су ватру из поморских топова на остатке руске портартурске ескадре, која им је изгледала још доста снажна, види се најбоље из тога, што се јапански ратни телеграф није могао уздржати, да већ три дана послје отпочете топовске ватре цијелом свијету не каже, како су руске лађе у Портартуру потопљене или запале. Јапанске званичне депеше гордо јављаху, како су руске оклопнице и крстарице једна за другом потонуле, на страну се нагнуле или изгореле. Али већ два дана иза тога сјајнога успјеха умукну одједном званични јапански телеграф, а у мјесто њега саопшти нам „Рајтеров биро“, да су потопљене руске лађе биле раворужане. Званичном телеграфу било је сигурно тешко привнати, да је оно са толиком губитком крви, дебаве и времена скопчано јапанско бомбардовање успједило само Русима неугодног посла, да при евентуалном паду Портартура сами пониште или потопе своје лађе, које су већ одавно биле обеворужане, испражњене и од посаде остављене. Тешко је било привнати, да се је с губитком од више хиљада и с утрупеном муњавицом од више милиона круна пуцало на лађе, које су већ својеволно ва бој онеспособљене биле, да се је тако рђи, хтјело мртве још једном усмртити, јер се је мислило, да су још живи. Руси, који су своје лађе раворужали било из недостатка угља, било због тога, што су портартурским браниоцима потребни били поморски топови и поморска посада, могли би уништити портартурске флоте рачунају готово за свој индиректан успјех, кад су кадри били тако дуго од опсадне војске крити, да су им лађе обеворужане. Њихови је заслуга, што су са потпуно испражњеним лађама ва толико мјесеци непрекидно задржавали јапанску флоту око Портартура и што су привудили противника, да од опсаде Портартура одустане, док се највећим жртвама не пониште на ваглед ва бој још доста способну портартурску флоту.

Нема сумње, да је раворужање великих лађа портартурске ескадре у своје врјеме морало бити познато и у Петрограду. Тамошњи помор-

ски штаб знао је дакле сигурно, да ескадра адмирала Рожественског при свом доласку на бојиште не може рачунати на помоћ великих лађа портартурске ескадре. Зато и нема никаквог смисла вјеровати оним гласовима, који кажу, да је балтичка ескадра, која је већ пријешла више од пола пута, позвана да се врати натраг, пошто је сад портартурска флота понижена. Све су то пуке измишљотине, што се разводе о повратку балтичке ескадре. Зар је разлог, да се ескадра враћа, што је пристан у Владивостоку већ залеђен? Та сигурно је и петроградски поморски штаб добро знао, кад је балтичка ескадра из Лабаве отпловила, да она неће моћи етићи прије зиме у Владивосток! Па зар је најпослије потреба, да се ескадра адмирала Рожественског натраг враћа ва то, да — као што неки говоре — појача трећу тихоокеанску ескадру, која се на пут спрема? Као да на том далеком путу нема доста мјеста, гдје она може превинати и без опасности очекивати долазак нове руске ескадре!

Како ће трећа руска ескадра уређена бити кад ће она на бојиште кренути, о томе не вриједи главе разбијати. Руски поморски штаб без сумње је још много раније одлучио био одашиљање треће ескадре на бојиште, но је та мисао покренута била у петроградској штампи. Али нико не може очекивати од тог штаба, да он на јавност изнесе своје планове и већ одавно утврђене одлуке, па с тога и немају никаквог основа сва нагађања о појачању руске флоте. Једна је међутим извјесно, да Русија сигурно не мисли послати у источну Азију само ескадру Рожественског. Као што великом сибирском жељезницом придлазе сваки дан појачања сувоzemној војсци, тако ће по свој прилици придлазати ва бојиште и руска флота у поманим одјељењима све дотле, док Руси не буду надмоћнији и не отму Јапанцима превласт на мору, која ће ратом одлучити.

РУЗВЕЛТОВА ПОСЛАНИЦА.

Предједник Савезних Америчких Држава, Теодор Рузвелт, који је главни покретач друге хашке конференције, управо је ових дана конгресу у Вашингтону посланицу, која је од особитог значаја ва спољашњу политику америчког народа.

Стална је сврха нашег народа, као и свијех просвјешћенијих народа, — рекао је предједник у својој посланици — да се што први дође до овог дана, када ће у цијелом свијету владати општи мир на темељу правде, када сваки народ неће само чувати своја права од других народа, већ ће испуњавати и своје дужности према другим народима. Наша је дужност, да ондје то споменемо, да ни један народ нема више права, да према другим народима чини неправде, него што поједини човјек има права, да према другом човјеку неправично поступа. Овај морални закон вриједи и у једном и у другом случају. Али ми морамо и то имати још на уму, да је дужност народа да брани и чува своје сопствене интересе, као што

је дужност и сваког појединца, да брани исто тако своје интересе. На жалост, међународно право још није дошло до истог савршенства са грађанским правом. Ако један народ увриједи други народ нема никаквог суда, који би ријешао спор, пред који би изашли парничари. Докле год не буде пронађено некакво средство, помоћу кога би се вршила међународна контрола код увриједених народа, било би опасно раворужати се. Докле год остану овако скучени појмови о међународним правима и дужностима као данас, дотле мора сваки народ имати силу, којом ће прибавити поштовање својим правима или осигурати себи утицај у свијетској политици. Ми смо тежили са најбољом вољом да потпомогнемо сваки покрет, који би олакшавао пријатељске односе са осталим државама. Држећи се те политике, ми смо са силама, које су биле вољне, начинили уговоре, по којима имају сморени да се ријеше мирним путем.

Ради овог великог циља ми смо почели припремати земљиште за савив друге хашке конференције ва мир.

Сједињене Америчке Државе потпомагаће слободан развитак сваког народа, а свака земља, чји народ мирно управља својом судбом, може рачунати на наше срдечно пријатељство. Стална неправичност или неподобност, која напошљетку води губитку сваке заједнице оа цивилизованим друштвом, изазиваће и у Америци и изван ње интервенцију једног цивилизованог народа, а како се ва западној хемисфери Савезне Државе придржавају Монројеве доктрине, то ће оне принуђане бити, да у очигитим случајевима такве неподобности, прихватију заступање те Монројеве доктрине.

Предузетим корацима ва Куби, Венецуели и Панаму, и нашим настојавањем, да се рат на Далеком Истоку ограничи и да се обезбједи „отворена врата“ у Китају, ми смо радили не само у свој интересу, него у интересу цијелога човјечанства.

Моћно оруђе, којим се влада служи, да прибави важности својим праведним захтјевима на међународном земљишту, то је флота Савезних Америчких Држава. Ја вам препоручујем вапу флоту на најбрижљивије старање. Патриотска нам дужност налаже, да уздигнемо своју флоту на ону висину, на којој је наша земља. Наши кораца ва мир остаће неопажени, ако не будемо имали јаку флоту.

Рат, који сада бијесни на Далеком Истоку, отворио је нове могућности за поморско ратовање. Поуке које нам он даје, природе су и тактичне и стратегијске, и политичке и ва војничке. Садашња рат исцрпно доказује, да и ако су снажан конструкторијачки неопходно потребне, па и брзе лако наоружане и оклопљене крстарице од велике користи, ипак су велике, тачиско наоружане оклопљаче главна основа свакој флоти, која то име заслужује. Ни једна руска ни јапанска оклопљача није потопљена торпедима или топовским метцама, док су понижтене мање оклопљене крстарице, чим су непријатељске ескадре на топомет долазиле једна другој. За крстарице

нарочито јаког типа, увијек ће бити широко поље за дјејствовања. Ми морамо повећати број конструкторијача, не полажући много на то, да ли ће једну или двије миље брже идловити, већ много више на то, да ва мору издрже недељама па чак и мјесецима. Мудро је такође градити подводне бродове, али је ва нас највећа потреба, да у потпуној мјери изведемо грађање убојних оклопљача.

Велики пријатељ свијетског мира, али и велики родољуб Сједињених Америчких Држава Рузвелт, напишао је, како рече Бебел у њемачкој скупштини, иетим мастилом и позив јевропским државама на другу хашку конференцију ва мир и предлог, да се умножи америчка флота ради одржања тог истог мира.

Рат је дакле, једини услов ва мир.

ДАРДАНЕЛСКО ПИТАЊЕ.

Изгледа, да ће такозвано дарданелско питање, питање о излазу руских ратних лађа из Црног мора, постати предмет најозбиљнијег расправљања за силе потписнице париског и берлинског уговора с једне и Инглеске и Русије с друге стране. То је питање покренуто за то, што неки у Петрограду предлажу, да треба неколико бродова црноморске флоте послати на Далеки Исток, и да ти бродови ваједно са још неколико оклопљача и других бродова из Балтичког мора саставе трећу тихоокеанску ескадру. Но сад долази питање о проласку ратних руских бродова кроз Босфор и Дарданеле, јер је тај пролазак ријешен у царском уговору овако: Његово Величанство Султан изјављује, да има тврду наміјеру да у будуће чува одредбе, које су биле као старо правило његове царевине, и због тога правила свагда је било вабрањено ратнијем бродовима иностранијех држава да улазе у мореузе Дарданеле и Босфор и да док буде Порта у миру, Његово Величанство неће дати да дође ни један инострани ратни брод у означене мореузе. А Њихова Величанства Цар Русије, Цар Аустројски, краљина инглеска, краљ пруски, краљ сардински и цар француски обавезују се поштовати ово Султаново ријешење и управљати се према поменутом правилу. — Овај је уговор учињен у Паризу 30. маја 1856 г. послје кримског рата; и тај је уговор потврђен и шездесет трећим чланом уговора склопљеног на берлинском конгресу. Осим тога, париским уговором осудили су Русију, да не може имати флоте на Црном мору. Но Русија је почела у седамдесетим годинама градити флоту, јер се тада осјетила доста јака, те је абацила са себе овај терет, који је онако неправично наметнут.

Из уговора париског види се, да су тај уговор учиниле шест јевропских држава „Добро воли“ „Поље Време“: Јапан није свезан ни париским уговором ни какиом другом погодбом, што се тиче затварања Босфора. Кад би јапански ратни брод прошао кроз вабрањени мореуз, онда не би могао ни један дипломат у свијету докнавати, да је Јапан пореметио какав уговор. И тако сад је велика сумња, да ли може бити Русија свезана таквим уговором, који није обавезан за државу која ратује с њом! — Али допустимо, да ми жељимо да се држимо уговора, макар онијех, који су учињени због свевијем другијех ствари. Пагамо: ижемо ли ми, по одобрењу Порту, ослободити се обвеза, којима смо свезани по уговору. Очевадно је, да се на то питање допушта одговорити само са ријешју: можемо. Основно правило правило учи, да се свака (дакле и Порта) може одрећи користи, која му припада по уговору. И тако треба само Порту увјерити, а ствар је свршена.

Ипак правна доктрина учи, да ва отварање Дарданела Русији је потребно, да на то пристану и друге државе; ту се разумију све пет, које су потписале уговор, говоре нарочито да треба одобрење Инглеске. Баш то нам изгледа, да је са-

свијем неумјесно мишљење, јер у уговору нема ни помена, да седам држава уговарају да затворе Дарданеле, него напротив у горњем уговору само Порта најављује рјешење, а шест њих „обезују се то рјешење поштovati“. Дакле свака држава на по се има обавезу, да поштује старо турско правило. Али ниједне у уговору нема спомена, да свака држава може тражити, да друге поштују старо правило.

„Новоје Време“ завршује, да теорија о потреби „одобрења“ Инглеске за излазак из Црног мора не може никако бити оправдана. По мишљењу горњег листа, доста је да пристане Султан на пролазак руских ратних бродова. Само треба у том увијерети Порту. А за то Русија има доста даровитијех дипломата у Цариграду.

Петроградски дописник „Дели Меља“ имао је разговор односно проласка руске црноморске флоте кроз Босфор са вицеадмиралом Каанаквим, који је одређен испред Русије да буде у комисији, која ће испитати, како се десило сукоб између ескадре Рожественског и рибара у хулским водама. Каанакв је рекао, да је одашљане руске црноморске флоте на азијски исток за Русију животно питање, само смо забринуте, да не протестује Инглеска, као у 1902 г., кад су неке руске торпедњаче пролазиле кроз Дарданеле. Париски уговор је застарео, а нама је у оваквим обилним приликама и немогуће држати га се, у толико више, што је Турска према њему равнодушна. Чим се одлучи, да се пошље црноморска флота, Русија ће категорички изјавити, да је пролаз флоте апсолутно потребан. Турска неће протестовати, а ако Инглеска успротестује, пролаз ће бити свршена ствар.

РАТНЕ ВИЈЕСТИ.

Инглеско-јапански уговор и хулски догађај.

Инглези су веома узнемирени због намјере руске, да се против Јапанаца пошље још и трећа флота, која би морала испловити из Црног мора цариградским мореузом.

„Стандард“ у једном чланку проглашује, да то Инглеска неће допустити, јер би то било рушење уговора о мореузу и кад би неутралне силе допустиле да руска флота исплови Босфором и Дарданелом, да би то било отворено пристајање уз Русију, а против Јапана, у коме би случају Инглеска морала радити онако, како кој завовиједа уговор с Јапаном.

За овај се чланак држи да је писан по мигу и жељи инглеске владе.

У дипломатским се пак круговима говори, да се у инглеско-јапанском уговору налази тајни чланак, по коме Инглеска узима на себе дужност, да неће допустити руској флоти пролаз кроз Босфор и Дарданеле. Али у другом тајном чланку тога уговора обавеза се Јапан, да неће слати ратних лађа у сјевернојевропске воде. Ако се пред међународном комисијом зближа утврди, да су јапанске торпедњаче прејале у Сјеверном мору руске лађе, онда ће Инглеској бити руке одријешене.

У „Новом Времену“ професор Абрамовић Барановски доказује, да Инглеска уговор о мореузима од год. 1856 рђаво тумачи. Према његовом мишљењу није то уговор између седам великих сила тога смисла, да би свака од њих и све скупа ваједнички установиле, да мореузи имају бити за Русију затворени. Конвенција је та прсте врсте уговор међу Турском и шест великих сила, уговор једнакога садржаја за све, из чега је никло погрешно схватање, да је то некакав међународни акт. Али ни у једном од тих уговора, па

ни у оном, који је потписала Инглеска с Турском, не даје се Инглеској право да пави на то, како ће свој уговорнички однос схватати Русија и Турска, и у том погледу да им прописује штогод унапријед.

Расположење руско и јапанско.

Послије десетомјесечног ратовања и силних напора с једне и друге стране завршило је сазнање, како је расположење у руској, а како у јапанској војсци.

Како је расположење у руској војсци, о томе је доноси „Вјесник Манџурске Војске“ шведски врло занимљив опис:

„Вјести које стижу из Русије показују прилично нервозност у данашњем стању руског друштва, па се према томе мисли, да је тако нервозно стање и у нашој војсци на Далеком Истоку. При таквом стању руско друштво с неспоредивом гледа на војне догађаје Далеког Истока. Али у војсци која је на бојном пољу, нема узбуђења ни нервозности. Овдје су сви заузети, сви раде да изађу на сусрет ратним догађајима или да их припреме. У војсци је рад и напор, рад са силним напором и баш то и јест оно, што заузима цео живот руског човјека на Далеком Истоку. Рад овај и не даје времена и могућности, да се руски човјек на Далеком Истоку одаје осјећајима и верозности. У руској породици, у руском друштву, у руској штампи могу мислити, да догађаји ратни неће бити такви, како би хтјела руска душа, и према томе бојати се у очекивању ратних извјештаја. У војсци нашеј нема ни тих узбуђења ни те бојазни. Овдје сваки војник зна, да ће издржати до краја и да ће заједно са Русијом бити потпуно испуњена. При таквом душевном јединству пролази трудни војни дан данашњи, и тако ће бити и даље у манџурској војсци. Исто тако је расположење у руској војсци на Далеком Истоку, тешко начело, које провуче цијелу руску војску, али и једнодушно сазнање дужности и нада на побједу у име Бога.“ Међутим, врло је карактеристично стање у јапанској војсци, како га разни кореспонденти цртају.

У војсци, којој је влада обећала и кратку и слатну војну, данас, кад се не види крај рату, расте силно незадовољство према ђенералима, који се нијесу умјели користити побједима. Вјештачи жеде на суровост официра, а војска уморена теретима ратнога похода већ почиње да жели свршетак рата. Ову тежбу, коју осјећа јапанска војска, унећава још силна хладноћа. — Јапанци ову силну хладноћу у Манџурији јаче осјећају него Руси, јер је Рус привикао „једрушки мароз“, а јапански војска је привикао „Изазадегер Сунца“ тешко подноси и терет и мраз на манџурским пољима.

Осим тога, последице читавога нана бојева јапански војник познао је руску војску и увијерио се, да она није онаква, какву су му представљали у почетку рата. Није ријетко чути од јапанских војника, да је артиљерија руска боља од јапанске, да погађа куда се паља: да руски војник мирно нишани; да је руски војник храбар и издржљив и да не уступа јапанским војницима. За тим да се од руских куршума ријетко оадрваља. Све то чини, те дух у јапанске војске опада, јер је у самом почетку обманут својим старјешинама, који су потцењивали руског војника у очима јапанског војника.

Црногорац поичио на Далеком Истоку.

Биоградски листови доносе вијест из Петрограда, да је на бојном пољу у Манџурији поинуо поручник Андрија Бакић, Црногорац. Цокојник је био родом из Висојевића, у Биограду је свршио VI разреда

ци почеше овдје овдје да падају. Одједном се један стријелац тешко спусти на земљу, брво скиде своје члане и поче да одвија крвав обожак... С... е... с... фију... ко може све да похвата и задржи звук бривих кугала! Лишће отпада погођено од кугала, пјешчано тло се изрива, људи падају... али други иду непрестано напријед. Провлаче се кроз ниско жбуње, а мјесец се облија са уздрхтаога грања и свијетлих оштрих бајонета. Слупштају се ниско струм и газе у ријеку; трче, по најској пјесковитој обали абијајући се у мрачну масу и свет раздјељујући се. Ту могу мало да се одмор преубљени уз стрм гребен брвијега. Срца бију и дупају, да сваки држи да чује откуцаје срца оног до себе. Све чешће падају људи, али на то се не гледа. Трче све даље у сусрет честој прасци пушчана, које непријатељ слијепо испалује. Хитају у борбу на бајонет!

„На батерију! Хура!“

То није хура. То је дивљи промукао урлик створова, који су престали бити људи. „На батерију! Напријед! Држ! Хура!“ ничу стријелци. Пред њима је млади капетан. Рањен је у ногу, али он то не примјећује и трчи даље на бријег, а за њим његови војници.

Као јато поплашених врабаца распршта се посада јапанских топова, само је официр остао на своме мјесту. Прободен од више бајонета опружио се по земљи.

гимназије, па је затим отишао у Русију и у Москви свршио војно училиште. Прије рата као потпоручник био је са службом при гарнизону одеском. Када се вратило, он се јавио у добровољце и отишао на бојно поље Бакић је учествовао у страшној битци на Јалу и ту је био рањен. Послије пребољених рана опет је ступио у редове добровољаца и смрт нашао у до сада незапамћеном окршају код Јаојана. Бог да му српску и јуначку душу прости!

Књижевност, умјетност и просвјета.

Учителско удружење Љешанско-Команско-Загарачко. Учители Љешанске нахије. Комана и Загарача, држали су своју I-ву, односно 18 ту, редовну сједницу на Граду 4 новембра ове 1904 године.

На овој сједници рађено је ово:

1. Предеједник удружења, г. Видак Пејовић, отворио је сједницу у 9 сати и држао поздравни говор.

2. Мјесни учитељ, г. Филип Пејовић, држао је практично предавање из географије у IV. разреду у учачкој Србији.
3. Послије предавања држата је критика на исто.

4. Поведен је разговор о правилном вођењу школске администрације: дјеловодника, дневника, дневнога реда, летописа, протокола школске књижице, протокола школског одбора и писања мјесечних извјештаја и последице додуже дебате усвојено је: да се у дјеловоднику, ради трајности и сигурности аката, заведе како отпрана, тако и примљена писма у цијелости, али одвојено једна од других; у летопису да се биљежи, поред онога што је законом одређено, сви важнији државни догађаји; у протоколу дневном: да се редовно биљежи ђачка (а и учитељска) одсуства, а тако исто да се редовно биљеже ђачке погрешке и казне, које су изречене за исте. Усвјех да се биљежи при крају мјесеца, а на свршетку мјесеца — како је и законом предвиђено — да се у један празнични дан читају ученицима оцјене; у протоколу дневнога рада да се у вече — по свршетку школских часова — биљежи у дотичним рубрикама што је тај дан преданото у протоколу школске књижице да се биљежи дан, кад је који лист и књига примљена као и вриједност исто. У протоколу школског одбора да се у цијелости биљежи рад сваке одборске сједнице, као и писма, која овај на основу свој рјешења буде пишао и примао; мјесечни извјештаји да се пишу као и до сада, с том измијеном, да се у рубрици гдје се је биљежило вршење дужности мјесног надзорника, стави мјесни школски одбор и оцјене истога.

5. Поведен је разговор, које књиге и листове да примају школе за своје књижице. Рјешено је, да то свака учитељ у договору са школским одбором одабере, према средствима, које може имати на расположење.

6. Учитељ Видак Пејовић, предложио је на избор за обраду идуће сједнице шведске теме:

- а) О оцјењивању ученика и превовјењу истих у старије разреде;
- б) О личној узавршавању наставника;
- в) О одсуствима и задоцњивању наставника, и како ово утиче на шкљу;
- г) О распореду наставног градива по мјесецима;
- д) Како треба шарити писменост и знање у народу;
- ђ) Како треба обдржавати ред за вријеме између часова;
- е) Која наставна средства може учитељ сам прибавити и како се може њима користити.

Маса стријелаца жури даље; оштри метци лете за Јапанцима који узмичу.

Десно, предводи једно одјељење петроградске регименте поручик штаба Сапољска у сурјо високој шубари и ракопчаним огртачем, а на грудима Ђорђевићем крстовима. Он је шеф штаба те регименте, али он је витас Ђорђевић и ратоборност га је распалила. На челу свог одјељења баца се на другу батерију.

Пушчана паљба, гранате, дрека, јуак, потму пад — дивљи тешки звуци. Јапанци бјеже, а стријелци се нагнали за њима.

„Побједа!“ рекоше себи ова измучена срца. „Побједа!“ повторише рањеници, пролазећи поред малих непријатељских брдских топова и пољских топова на високим точковима. „Побједа!“ шапутали су уморени, дижући свој пошљедњи поглед на звјездано небо; и њихова смрт била је блага и мирна.

Шест читавих пољских топова, пет општеених брдских топова и једна машинска цупска био је плајен... Колико је трајао напад? Неколико тренутака или сати? Ко је рањен, ко мртав? Ко може то рећи? Далеко пза бријезног врха јунаци кршају у највишој тишини шапчави, да се учврсто у заузвотим подложјама. Мирљубија су у накрет постављене пушке са крвавим бајонетима.

При залазу мјесечеву јакао сам по том гробном расаднику. Санитетске чете

7. Учитељ Никола Рацковић предава, да се за идућу сједницу обради тема: „Како се народу може помоћи у домаћој привреди.“

8. Узели су да обраде за идућу сједницу:

Никола Рацковић тему коју је сам предложио и тему означену под „а“; Видак Пејовић тему означену под „б“; Маћо Вукчевић тему означену под „в“;

Ђуро Ђуришић Филип Пејовић, Јован Илићковић и Милутин Пајевић одређени су да напишу по једно угледно предавање.

9. Тајним гласањем бирања је нова управа, и већином гласова изабрати су: за председника Видак Пејовић, за потпредседника Филип Пејовић, за дјеловођу Јован Илићковић

Идућа сједница држаће се у Команима на дан 1 фебруара 1905 год.

(Мапа Цара Никола) Прије пет година поклопио је Цар Никола Французима, својим „пријатељима и савезницима“ једну мапу Француске, украшену драгим камењем. Та је мапа сад предата у дварски музеј у Паризу, и сваки ће је моћи видјети. Велика је више од једног квадратног метра, а направљена је као мозаик од ријетког драгог камења. Сваки округ представљен је нарочитом врстом полудрагог камења, нефритом, ониксом, малахитом и т. д., а главна мјеста означена су најчистијим драгим камењем. Париз је, на примјер, означен крупним, као крв преливеним рубином, и кажу, да је Цару било врло тешко растати се од тог дивног камења. Марсел је означен смарагдом, који је купљен за 50.000 франака, Лион дијамантом Брдо опалом, Лиљ тиркизом. Величина и вриједност камења одговара величини и важности градова. Мјеста, као што су Кале, Рен, Тур и Аншон означена су ситнијим камењем, и тако цијела мапа сија и блиста као једноставна, сјајна површина од стотину разних боја.

(Нов српски лист у Прагу). — У Прагу ће од нове године почети излазити нов српски лист за ширу публику. Лист ће излазити мјесечно и зваће се „Српско Цвече“, а издаваће га подузетни фабрикант Ф. Видра, који у неколико језика (хрватски, словеначки и др.) издаје сличне листове, а даје их својим купцима бесплатно. На „Српско Цвече“ не може се преплатити, а како је Видрин посао врло развијен, лист ће се штампати у великом броју примјерака. Први и други број издаће се у 40.000 примјерака и расаслати у све српске крајеве, а на углед може га добити свако, кога унапријед затражи картон нацртањем „Ирилизом“ од администрације „Српског Цвеча“ Prag VII). Уређивању листа поклониће се велика пажња и биће нарочитих распаса награде. У првом броју расписују се три награде (три, два и један дукат) за кратке али добре приповијетке. Радова кратке и језгровите ваљ сапати на уредништву „Српског Цвеча“ Prag Husle. Уредништво ће сваку књигу објавити, која му се на приказ пошље. Сви се организирани радови конорришу са осам филира по штампаном ретку.

(Мале Библиотеке). Иашле су из штампе 81, 82, 83, 84, и 85 а свака „Мале Библиотеке“. — У 81, 83, и 83-ој свесци штампане су приповијетке Милана Будисављевића: „У мраку и мгли“. — У 84, и 85-ој свесци штампана је приповијетка Лава Толстоја: „Јутро једнога спахије“, у пријеву (с руског) Ник. Николајевића. Уз ове свеске изашао је „Пријеглед“, прилог „Мале Библиотеке“, са овим садржајем: (Бр. XV—XVII). — „Рефлексије у своје вријеме“ од др.

радле су у подумраку, а одјекивало је удисање и жањање. Мјесец је обасјао сваковрсне ствари, које су лежале по земљи, а кој је коњ фркао и плашио се. Пуцање још није било савијено престало, а кад и кад прохујала би ми над главом по која граната.

На десној обали ријеке у селу Шахотуну примјећивала су се знаци, да је било крваве борбе. По блатњаним улицама лежале су чедљачи комади јапанских шрапнела, са којима је непријатељ обасуо село. Иза села испружио се мртв Китајца, доњи дио лица био му је откинут; страшно је нагледао лежећи са прилично малом главом и испруженим горњим зубима. Што сам даље јакао, све се боље распознавало бојиште. У шумицама иза села и код пријезаца лежале су разбацане пушке, патроне, члане, там; буча засићена крви, кошуље, у очајану сврху с тјела, још модре униформе попрскане свјежом крви. Висока црскојита обала разгажева је од силних ногу, а одеојек бријезни према води показује трагове војника, који су се стрмоглавили. Свада неред; свуда брба. Жбуње је изломљено, а савиња ријека ваљ љамамеу ешина своје новине мирне таласе, треперехи у ијесечени.

На једној обали морам да сјашем. Пјешнице је још страшице услужати се на стрм брежуљак. Већ изадале скреће поглед на себе нека неправилна тамна алеја. Изгледа као да мјесец са особитом

ЛИСТАК.

БРЕЖУЉАК СА ЈАБУКОВИМ ДРВЕТОМ.

(Слика из борбе на Шаку.)

У листу „Руски инвалид“ ивио је очевидац П. Краснов борбу на Путиловом вису. Прича овако:

Брежуљак са усамљеним јабуковим дрветом спушта се стрмо према Шаку. Испод земљане провале је пријезац. Лијева је обала црскојита а десна страна, обје су обрасле малим жбуњем. Преко пута од брежуљка лежи село Шахотун скривено у вртовима и расадницима. Ту се до у вече задржавало једно одјељење генерала Новикова и ту су се искупила и остала одјељења за одлучан напад на брежуљак напојен крвљу. Кад наступи нћ, генерал Путилов имао је са 17, 18, 19, и 20. региментом пете источно-сибирске стријелачке дивизије и 24. батаљоном да уништи непријатеља и заузме брежуљак.

Ноћ је наступила. Истива, било је тек 7 сати, али сјетљивост подумјесеца посребрила је већ земљу и дртала је на намама мирне ријеке. Стријелци поћоше у дугом танком реду према ријечи. Напријед су шле 19. и 20. стријелачка регимента, а за њима остала.

Тек што су ступили у провидну шуму, захори се неумукла праска и појни-

Свет. Стефановића — Недељко С. Сивић: „Прекло Војне и Херцеговине у Приморје“, приказује М. П. — Лена Степановић: „Пјесме“, приказује П. — Пјесме Милутина Јовановића, приказује Владимир Ђоровић. — Кроника: Краћи прикази. — Разне билешке о књижевним и културним појавама у српском и страном свијету — читуља. — (Бр. XVIII—XIX). О друштву „Просвјети“, написао М. — Утјепај читања на здравље — Лена Степановић: „Пјесме“, приказује Вељко М. Милићевић. — Кроника: Краћи прикази. — Разне билешке о књижевним и културним појавама у српском и страном свијету. — Као редован прилог „Мале Библиотеке“ и „Пријегледа“, приложено је пет дописних карата, са ликовима: Лазе К. Лазаревића, Петра Кочића, др Светислава Стефановића, Јована Симоновића Чокића и Стевана Милековића Милова.

Календар „Рад“ за г. 1905. Овај Календар, који издаје Дионисарско Друштво за издавање српских књига и новина у Руми, одликује се лијепом садржином и савршеним сликама, нарочито о пок. Чика Јови Змају и руској војни. Иако календара доста је добра, само се међ сликама увијек погрешка: под ликом адмирала скриваоца пише, да је то лик генерала Стегела, а то није. Према садржини, изради и величини занета му је цијена од 75 хелера доста умјерена.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Цетиње, 4 децембра

(Др. Герасим Петрановић), српско-православни епископ у Котору, навршио је ових дана 60 година свештеничке службе. Из приробене му скромности отклонио је сваку свечану изјаву са стране народа, који осјећа потребу, да свом добрим владци изјави своју оданост, коју је у пуној мјери заслужио. Искрено честитамо задовољство, које је јубилар дочекао, а и заслужио не само у свом звању, већ нарочито као српски добротвор и као одушевљени пријатељ привредног и просвјетног напретка у свом народу.

† Александар Николајевић Пипин.

26. п. м. у Петрограду је умро чувени руски историчар, историк и академик Александар Николајевић Пипин. Он је 1833 г. рођен у Саратову. Неко вријеме био је професор у петроградском универзитету, а онда се сасвим предао књижевном раду.

Још од ране младости завјетна му мисао била је заштита права народне личности и друштвене самосвијести од притиска бирократије и њеног идеалног плашта „официјалне народности.“ Никад се не заносаше празним размисањем и хвалисањем, већ као право чола науке, дјелима потврђиваше љубав према свом народу и том љубављу дини свака страница његових многобројних радова.

А. Н. Пипин је живи љетоцине руског културног живота, који је бље него нико други морао опазити силни раст руског друштвено самосвијести послиједњег доба.

И нема у читавој пространијој царевини ниједног његовог образложења Руса, која се дубоком благодарношћу и уважењем не спомиње име његово, као свог духовног наставника и учитеља. То се најјаче испољило 1897 године, када га је Академија Наука поново изабрала за свог члана, а нарочито прошле године при свечаном славаљу његовог педесетогодишњег научно-литерарног рада.

Наука је критика давно обилежила јачину његове ерудције, ширину његовог

пажњом просица на њу своју благу свјетлост. Нећу да гледам онамо — и опет узвијерено гледам онамо; нећу да илем даље и са великим напором пужам се на све четири онамо. Горе је трава изгажена од њих стотина. Како је тешко, како је грозно овдје!

Поглед ми прелази преко бара од крви и разбацаних ствари и заустављ се на тијелима погинулих; и дуго не могу да их отргнем са тијех драгих мртваца.

Овдје млад војник у црној униформи са плавом ознаком лежи на плочима на ивицама бријега. Као небо плаве очи у изваљеној глави одејају на мјесечини и чини се да гледају у велику даљину. Лијево руку подао је на крљуће обливене груди. Чудновата је та подутворена рука у њеној укочености и мртвачкој мирноћи. Мало подаље лежи стари резервиста раширених руку Нонни вјетар покреће му браду и пушта сјен да му се игра на лицу; нагледа као да се покреће мртво блиједо лице. А овдје даље, куда је неправда адеја већ издалека привлачила мој поглед, леже читаве гомиле мртвих. Као што су у реду марширали, тако их је један успјешан плотун састао. У велике су очи отворене, као да су у тренутку смрти хтјели да упознају на непријатељу, да ли већ дрхта и да ли почиње већ да бјежи. Ту у једном реду леже равно њих тридесет.

умног хризаонта и строгост његовог научног метода. Правилност својих погледа доказивао је најкитњастим језиком на свијету — језиком факата, а оставио је читав низ књижевних радова, од којих би му сваки могао стећи кроз цео живот научну репутацију. Таква му је „Историја словенских књижевности“ у два издања — и до сада једини покушај систематског излагања историје књижевности свијех словенских народности; такав му је „Друштвени покрет у Русији за владе Александра I“ у двије књиге; такве су му „Карактеристике књижевних мишљења од 1820—1850“ у двије књиге, које су најприје управо раздвојиле словенофилство од „официјалног народног прања“; таква му је књига „Бјелински и његов живот и дописивање“, која читалачкој публици откри новог Бјелинског: не критичара, него човјека; такав су му, најзад, његове монументалне радње „Историја руске етнографије“ (4 књиге) и „Историја руске књижевности“, у којој је најјаче и најпотпуније изложена руска литерарна историја.

Свој научно-литерарни рад отпочео је под грехотом кримског рата, а завршио га је под грехотом оружја на Далеком Истоку.

Нека је вјени спомен неумрлој сјени великога славенина, Александра Николајевића! Пер...

† Живко Видаков Ђукановић Пишу нам из Никшића:

25 о. м преселио се у вјечност командир Живко Видаков. Покојник се родио 1838. године у Чеву, у познатој чевској кући Ђукановића.

Живко остаде рано без оца, те га његов дјед по мајци, Степан Перков Вукотић, одведе на Цетиње ради школовања, иза чега, већ у 16 година свога живота, буде примљен од блаженопочившег Књаза Данила за тјелохранитеља. У оном чину пок Живко остао је и даље код Њ. Кр. Височанства Књаза Никола I.

Вјерно вршио је дужности, живост, бистрина и особита благод и обилност карактера толико су га препоручили, да је често пута био додјеливан пратио Њ. Кр. В. В. Књаза Господара и Књагиње Милене, приликом Њихових путовања к страним дворима.

1862. године повјерена му је дужност команданта д. брвољачког баталјона, с којим се је на Муратовици (у Пиви) вјетано показао и лично се као јунак истакао, јуришући пред својим војницима на коњу у редове непријатељске војске. Исто тако се је и у допнијим ратовима, у којима је учествовао, показивао свуда као добар и хладнокрван војник и јунак.

Послије потпог рата преселио се је у Никшић на имање, које му је Њ. Кр. Височанство Господар поклонило, гдје је све до своје смрти стајало живио.

1892. године Господар га је поставио за командира Требјешког баталјона, коју је дужност ревносно и на опште задовољство вршио, придобивши највишу љубав и поштовање како од потчињених, тако и од претпостављених. Али обрван још и из раније тешком болешћу, морао је службу 1902 године оставити и од тада није никако кућу напуштао.

Цео живот овог достојног племенитог човјека, протекао је у допнемоу и савјесном вршењу дужности, показујући уз то свуда и на сваком мјесту такву скромност, вјерност, дружељубље и поштење, да као пријер у томе пошлужити може.

Такви живот послиједно и допринио му је, да за живота стече ону љубав и поштовање од свакога без разлике, што се је и за вријеме послиједњих дана његовог

Овдје опет сједи један стражмајстер, са главом неспиродно забаченим. Код његових ногу пружило се један војник на лице; а бијела рука његово обавља се око пушке. Неки су зарли своје главе у земљу, други су их високо уздигли и устарајали. Мало по страни још музанија одлика — пет подунавних љепина. Смртно рањени кидао је са свог тијела капут, такшире, да заведе књага размакану ногу, претријељено тијело.

На врху бријега под дрветом, не види се нико. Али на јужном подножју леже стријелци и Јапанци, некоји од њих још јаче и мрљају неразумљиве ријечи. Жуте шубаре, плаве такшире и подучазме леже без броја.

Колико их лежи овдје? Колико од њих? Многачи и многог је овај брежуљак стао живота. Многа пријатеља и непријатеља леже раширани по цљу.

Мјесец је зашао и мрачна ноћ спустила се на земљу, кад сам се вратио са тог брежуљка, потресен сваком бојног поља одмах послије борбе, коју сам први пут видео.

земног живота, као и при спроводу до вјечног му пребивалишта видно испољило.

Спровод је био величанствен; свлан свијет и иа вароши и околине слегао се пред кућом покојником, да овом омиљеном човјеку послиједњу пошту ода, а над гробом покојником сходним говором опретио се је секретар нишњинске области г. Новица Ј. Николић.

Мир нека је праху његовом, а међу нама вјечна успомена К. М. Л.

(Парастоо Пипину.) У недељу 5. децембра т. г. Друштво „Цетињска Читалоница“ приређује у Влашкој цркви, у 11 сати прије подне, парастоо чувеном руском литерарном историчару Александру Николајевићу Пипину; за тијем биће му помен у простиријама „Зетског Дома.“

(Лицитацја и закуп општинских такса, монопола итд.) Управа општине вароши Цетиња објављује, да ће у току мјесеца децембра ове године на јавним лицитацијама дати под закуп за 1905. годину скулање општинских такса на Цетињу, искључиво право продаје општинских монополисанних артикала, освјетљење вароши и чистење варошких улица и то:

9. децембра лицитираће се закуп кланичне таксе;
12. децембра закуп увозине и мјерачине;
19. децембра закуп искључивог права монополисанних артикала;
21. децембра издаће се освјетљење вароши; а

22. децембра чистење варошких улица. Закупци треба да положи послије утврђене погодбе кауцију новчану у 15% од погођене годишње закупине, али се то може замијенити сигурним јемством или залагањем непокретне имовине

Пред сваког лицитирање биће прочитан пројект дотичног уговора о закуду, те ће тако лицитанти предходно у детаљима сазнати, на шта имају лицитирати.

Лицитацја ће се држати у канцеларији Управе општине вароши Цетиња, почевши од 9 сати најутра.

Телеграми Бечког „Кор. Биро-а“ и руске „Трговачко-Телеграфске Агенције“.

Рат између Русије и Јапана.

ЛОНДОН, 28 нов. — Из Тијенчина се јавља, да је генерал Оку дао бомбардовати кроз три дана мало али високо острво Кашан на ријеци Ляо, 60 в. м. одаљено од Љојанга. Руси су се иза тога повукли на утврђен положај, дванаест и по километара сјеверо-источно, оставивши хрне и топова. Они су бомбардовали јанпачке редове, те су запалили логор у Зросињу. Јапанци су изгубили око 5000 људи, али су ипак одбранили свој положај.

ТОКИЈО, 28 нов. — Заповједник треће јапанске ескадре јавља, да је крстарица „Сјен“, која је радила код искривања сувоземних чета пред Портартуром, набрала на руску мину и потонула. Осим 38 људи и једнога заповједника, спасла су се цијела остала момчад и други вамоједник.

ПЕТРОГРАД, 29 нов. — Генерал Сахаров јавља 28 о. м: јутрос су опавале страже код Лишчану одјељене од 30 непријатељских војника. Кад се је непријатељ приближио, почеле су наше чете пуцати, на што је непријатељ узмикао.

27. о. м. на цијелом су фронту од артиљеријске ватре пала 2 војника и 13 их је рањено.

ТОКИЈО, 30 нов. — Бомбардовање руских лађа свеједнако траје. Оклопница „Севастопол“ била је изван луке, али се је опет у њу повратила. Контраторпедаче руске скрле су се, тако да их је немогуће бомбардовати. Мање лађа окупале су се око лађа болвичарских, да буду под заштитом „Црвеног Крста“, против чега су Јапанци протествовали.

ЛОНДОН, 30 нов. — Из Шангаја се јавља: по вјестима из Тијенчина повукли су се Руси послије тродневног боја на јужну обалу ријеке Хунто. Код Муздена као да влада велика увемиреност.

ЛОНДОН, 30 нов. — Из Тијенчина се јавља, да руска војска броји код Муздена 400.000 момака, међу њима 40.000 коњаника. Приликом напада на Портартур у мје-

сецу октобру погинуло је 3.000 Јапанаца, а рањено их је 10.000, а у погоњим нападима њихови су губитци још већи.

ТОКИЈО, 30 нов. (Званично.) — Из опсадне војске пред Портартуром јавља се, да су 4 руске ратне лађе, 2 крстарице, једна канонијерка и једна минонска онеспособљене за бој, ушљед чега је даље бомбардовање на лађе сувишно. Сада се сва пуцњана концентрише на сам град, који је већ тешко општећен.

ПЕТРОГРАД, 30 новембра. — Сахаров јавља, да сада у Манџурији термометар показује ноћу 20° испод нуле, а дану, на сунцу 17° испод нуле. Није му стигао никакав извјештај о сукобима. Здравље у војсци је ивврсно.

ЛОНДОН, 1 децембра. — Из Окуовога логора се јавља, да Руси непрестано подржавају топовску и пушчану ватру, али Јапанци не одговарају.

ПARIЗ, 1 децембра. — Комисија за суђење хулског догађаја састаће се можда у идући уторник или ериједу, да изабере петог члана, па ће се тада одложити до мјесеца јануара и отпочеће свој рад.

ЛИСАВОН, 1 децембра. — 21 руска лађа од балтичке ескадре допловиле су у Мосамедес у западној Африци.

ПЕТРОГРАД, 2 децембра. — Званичне депеше генерала Сахарова од јуче и прекјуче јављају, да није било никаквих сукоба, а јака мина да непрестане траје.

ТОКИЈО, 2 децембра. — Јапанска поморска артиљерија јавља, да је од топовске ватре запаљен арсенал у Портартуру. Из Шангаја се се јавља, да су Јапанци опет предузели општи напад на Портартур.

ТОКИЈО, 3 децембра. — (Званично.) Заповједник треће ескадре јавља, да су двије флотиле торпедњача навалиле на ратни брод „Севастопол“ и још неки други брод. Торпедњаче су се повратиле све осим једне, за коју се не зна гдје је. За „Севастопол“ јавља се, да је потонуо.

ПЕТРОГРАД, 3 децембра. — (Званично.) Куропаткин јавља, да није било никаквих сукоба. Студ мало попустила.

ПЕТРОГРАД, 4 дец. — Куропаткин јавља, да 3 децембра није било никаквог сукоба на бојишту. Каулбарс, командант треће армије, стигао је у Мукден.

ПЕТРОГРАД, 4 децембра. — Кавачков је примљен од Цара у нарочитој аудијенцији, а сјутра ће кренути у Париз абор догађаја у Худу.

ЧИФУ, 4 дец. — „Рајтер“ јавља: седам Руса обучених у цивилу стигли су овамо из Портартура и одмах су се упутили у руски консулат. Мисли се да су то војници, који су довијели вјести из Портартура.

ЛОНДОН, 4 дец. — „Делитеграф“ јавља од 3 децембра из Сунда: по вјестима из сјезерне Корее Руси се спремају да марширају к југу. „Стандард“ јавља из Петрограда, да нема никакве директне вјести из Портартура, од кад је порушена радио-телеграфска штација.

БИОГРАД, 29 новембра. — Ново министарство састављено је. Нишин, министар предеједик и министар иностраних дјела; Протић, унутрашњих дјела; Пату, финансија; Путник, рата; Радовановић, привредне; Велимиревић, грађевина; Андра Николић просвјета и Михајло Јовановић, предсједник апелације, правда.

Бази „Велике Школе“ прередили су данас у Саборној цркви помен борцима, који су пали у српско-бугарском рату год. 1885. Помену је присуствовала и депутација бугарских ђака. За исту циље пошла је у Софију депутација српских ђака.

ПARIЗ, 30 новембра. — Доказало се, да је Савтон одузео сам

себи живот због једне фамилијарне драме.

БИОГРАД, 30 новембра. — Ново министарство представило се данас Народној Скупштини и дало је изјаву, да ће настојати, да помоћу Скупштине оправда повјерење и испуни примљене дужности. Од стране самосталних радикала обећао је Љуба Стојановић, да ће они помагати владу у свему, што буде у интересу државе.

БУДИМПЕШТА, 30 новембра — Посланици од опозиције окупљали су се у парламенту прије почетка сједнице, која се имала држати данас у 10 сати прије подне и расћерали су нову стражу у парламенту, која је била постављена пред председничком столом, па су сломили тај стб и министарске столице. Сједница се данас неће држати. Четири стражара у парламенту рањена су.

БУДИМПЕШТА, 1 децембра. — У либералној странци изјавио је министар председник Тиса, да су догађаји потчињени јуче у парламенту, проста влочиства, због којих ће вачетници бити предати суду. Погледом на све ово, што се збива, странка мора предузети највећегачније мјере, ако против сваког очекивања не би било могуће успоставити парламентарне расправе. Министар председник повлаче се одмах на народ. Будућа сједница биће сјутра.

Управљајући одбори уједињене опозиције одлучили су, да се одупру војничким мјерама, ако би их влада употребила.

БУДИМПЕШТА, 1 дец. — У 10 сати прије подне отворена је сједница парламента. Потпредседник Јакобфи отворио је сједницу, на што је министар председник Тиса прочитао краљев указ, којим се ново васједање отвара. Указ је примљен на знање без примједбе. Будућа сједница биће сјутра, у којој ће се изабрати два нова потпредседника.

БЕЧ, 2 дец. — Франц Јосиф пошао је у руско посланство, да изјави графини Капизот своје саучешће поводом смрти њеног супруга.

МАДРИД, 2 децембра. — Министарство је дало оставку.

ВАШИНГТОН, 2 децембра. — Уговор о мирном суду између Савезних Америчких Држава и Италије данас је потписан.

БИОГРАД, 3 децембра. — Оба потпредседника Народне Скупштине, који припадају крајњим радикалима дали су оставке, ушљед чега је и председник, који је иначе умјерени радикал, подао своју оставку.

БУДИМПЕШТА, 3 децембра. — Сједница у парламенту била је бурна и морала је бити прекинута више пута због вике и непрекидног прекидања говорника.

БУДИМПЕШТА, 4 децембра. — Сједница депутата била је врло бурна; многи посланици говорили су против буџетског пројекта; Тиса је одговорио, да опозиција може примити или одбацити буџет, али да ће у сваком случају бити извршени нови избори; сједница је затворена. Тиса ће вечерас отпутовати у Беч.

ПЕТРОГРАД, 4 дец. — Јуче је у Царском Селу одржат министарски савјет у Царевом присуству; сви су министри били на окуду.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Многим нашим претплатницима истиче претплата свршетком овога мјесеца текуће године, зато се исти позивају да изволе обновити своју претплату за 1905. год.

Претплату на „Глас Црногорца“ за годину 1905. прима за *Црну Гору, Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину и све стране земље само и непосредно било лично, упућеницом или групом*

Администрација „Глас Црногорца“ на Цетињу (Cettigné — Monténégro).

„Глас Црногорца“ неће се никоје слашати, ко се унапријед не јави својом претплатом.

„Глас Црногорца“ стоји:
За *Црну Гору* на годину 8 круна, на пола године 4 круне.

За *Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину* на годину 12 круна, на пола године 6 круна.

За *све ошале земље* на годину 20 франака у алату, на пола године 10 франака у алату.

Претплата на „Глас Црногорца“ прима се само у годишњим и полугодишњим роковима.

Она г. г. наши претплатници, који станују изван варошког поштанског реона, да би лист редовно примали — нека означе лице у варошком поштанском реону, преко кога ће лист примати.

Поједини бројеви „Гласа Црногорца“ могу се купити у Књижари П. М. Калуђеровића примјерак по хелера 20.

Цетиње, 3. Децембра 1904. г.

АДМИНИСТРАЦИЈА
„ГЛАСА ЦРНОГОРЦА.“

ПОЗИВ.

Овијем позива се Јошо Радованов Вујовић из села Микулића (у Црној Гори), који је прије пет година напустио своју супругу Милицу и негде у свијет злонамерно отумарао, да се до 1. маја 1905. год. овој Конистерији лично или писмено пријави; јер у противном случају реченој Милице удијелити ће се право на други брак, на штету поменутог Јоша.

Из Конистерије Цетињске.

Број 2996.

Цетиње, 24 новембра 1904.

М. Митрофан.

2-3.

Приватне објаве.

О Г Л А С.

8. окт. бра ове године дошла је овје преко Ђегуша 1 бала манифактуре, знак Г, број 1575. а 15. истога мјесеца 1 кашета кинкалерије, знак S. B. S., број 3688, а обје на име Селима Вибезића пријављене. Но, како за прву тако ни за другу Вибезић не мога до данас поднијети чисте рачуне ни доказати да је роба његова, то се са овим позива власник речене робе, да се у року од данас за 15 дана пријави овој Царинарници, са чистим документима — да робу одукупи и прими, јер после овога рока роба ће се продати на јавној аукцији и са уфатеним новцима, поступиће се према закону — најпосле власник губи право на свако даље потраживање.

Број 395.

Цетиње, 27. новембра 1904.

Управа Царинар. Цетиња

Р. 124. Бр. 111. 2-2

НЕДЈЕЉНИ ИЗВЈЕШТАЈ

са црногорских пазара

од 21 до 28. новембра 1904. године.

Предмет	Мјера	Цетиње		Подгорица		Никшић		Колашин		Бар		Ријека		Д-град		Андријевица		Улицњ		Бар	
		кр.	х.	кр.	х.	кр.	х.	кр.	х.	кр.	х.	кр.	х.	кр.	х.	кр.	х.	кр.	х.		
Пшеница	на 100 кг.	—	—	19	—	19	—	18	—	22	—	23	—	17	—	12	—	17	—	22	—
Кукуруз	"	20	—	17	—	16	—	14	—	16	—	16	—	17	—	11	—	12	—	16	—
Јечам	"	14	—	12	—	11	—	—	—	—	—	—	—	12	—	—	—	—	—	—	—
Овас	"	—	—	11	—	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—
Кртола	"	8	—	7	50	4	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Волови	на 150 кг.	120	—	110	—	110	—	100	—	100	—	108	—	107	—	96	—	92	—	108	—
Крави	" 80 "	54	—	43	—	50	—	45	—	—	—	—	—	—	—	50	—	—	—	52	—
Брави овчија	" 16 "	11	80	9	60	10	—	9	—	13	—	9	50	10	—	9	—	9	—	11	—
" коваји	" 18 "	15	80	—	—	12	—	11	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	—
Свиња	" 100 "	—	—	98	—	—	—	—	—	—	—	100	—	98	—	60	—	—	—	75	—

Бр. 502.

Из канцеларије Привредног Одјељења Министарства Унутр. Дјела 4 децембра 1904. на Цетињу.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

До дна душе потресени, узвијеленим срцем јављамо свијема сродницима и пријатељима, да се наш ниједна незаборављени св. односно брат, муж, отац, ђевер и стриц

Перо Ников Машановић,

послије кратког, али тешког боловања пресекао у вјечност, на Цетињу 23. новембра о. г. у 47-ој години свога живота.

На прво мјесто изјављујемо нашу највећу благодарност Његовом Височанству Књазу Мирку, који нам Његовим саучешћем ублажи нашу жалост.

Тажње смо вјечито благодарни г. вој. Илији Пламенцу, министру војеном; г. г. љекарима; г. г. свештеницима и учитељима са ђацима; г. г. чиновницима и грађанству вароши Цетиња.

Особита благодарност нашим пријатељима: Бајицама, Љубодињанима, Црничанима, грађанству вароши Ријеке и нашој браћи Цеклињанима, који похиташе те покојника оплакати и до вјечне куће испратити; а тако вјечно остајемо благодарни и онима, који нам писмено и телеграфично изјавише своја саучешћа.

Још једном свима и свакоме неизмјерна хвала.

Цеклињ, 27. Новембра 1904.

Ожалошћени отац:

Нико П. Машановић, за себе и своју родбину.

Р. 152. Бр. 114. 1-1

Са тужним срцем јављамо сродницима, пријатељима, кумовима и познаницима, у унутрашњости и на страни, да се наш ниједна непрежаљени супруг, односно син, отац и свекар,

БОЖО ПЕТРОВ БУГАР,

ријечки трговац,

пресекао у вјечност на 23. новембра, послје дванаестодневног боловања, у 48. години живота.

У исто доба сматрамо за моралну дужност изјавити овим путем нашу најдубљу вјечиту благодарност свима и свакоме, ко нам је у неимјерној жалости нашој указао саучешће; а особито смо благодарни мјесевом грађанству и околини, Цеклињанима, Врђанима и Љубодињанима, који нашег милостивог покојника ожалошше и до вјечне куће испратити.

Ријека, 26. нов. 1904.

Ожалошћени:

супруга: Јелена; мајка: Стана; син: Саво; сваха: Милица; кћер: Милиц Ан. Јовићевића.

Р. 107. Бр. 115. 1-1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Приликом смрти нашег ниједна незаборављеног оца, односно мужа и стрица

Командира

ЖИВКА ЂУКАНОВИЋА,

који се послје дугог боловања у 66-ој години свога живота пресекао у вјечност, изјављујемо особиту и дубоку благодарност: Њ. Њ. Кр. Кр. Височанствима Књазу Господару, Књазињи Милени, Престолонаследнику Данилу и Њег. Височанству Књазу Мирку, који милостиво удостојаше нас, те нам изјавише својом великодушносту искрено саучешће у преголемој нашој жалости и тијем олакшаше бол и тугу нашу.

Искрена хвала нека је Њег. Високопросвештенству, г. Митрополиту Митрофану, који нам телеграфским путем изјави своје саучешће и свој архијерејски утјешителни благослов.

Особита и искрена хвала нека је г. вој. Ђуру Петровићу, областом управитељу, који се заједно са мјесним чиновништвом и грађанством неодмица за врјеме боловања од покојника до последњег издисаја и који на достојан начин у великом броју покојника испратити до вјечне куће.

Такође нека је срдачна хвала свим оним свештеницима, који су присуствовали погребу, као и баталионима никшињском и трбењском и покајницима појединих племена, који су својим присуством увеличали покојника сировод и испратили га до вјечне куће.

У опште нека је искрена и срдачна хвала нашој својти, пријатељима, кумовима и познаницима, који нам било са стране, или из унутрашњости државе, ма на који начин изјавише своја саучешћа.

Никшић.

Ожалошћени:

Супруга: Стане; синови: Марко, Мило, кћери: Марија, Видица, Крстиња, Анђа, Јоке, Милица, Милица, Љубица; синовице: Ђурђа и Милица.

Р. 235. Бр. 116. 1-1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Несрећна, која мене и моју фамилију снађе приликом смрти нашег сина

Марка Томића,

који је био отишао у Америку, да тамо ради и својим ширитим радом прикупе себе и нас његове несрећне родитеље, — није потресао само нас, него и његове рођаке и пријатеље, а особито његово племенито друштво, које је на глас његове несрећне смрти пожитало и онако, како доликује сакравили и до вјечне куће жу испратити.

Наш син Марко, 24. маја т. г. радећи у једној мини, његовом и нашој несрећном пао је са велике висине, после кратког времена искуетио је своју душу.

Његови другови у знак наше родитељске утјехе послали су нам саучешће, а поред истог на заузимање Јосифа Зарубице, Самуела Јауковића, Миливоја Зарубице и Алексе Луцића, друштво покојног Марка предложило је и послали су нам круна седам стотина и шездесет.

На њихово заузимање око сакрање нашег несрећног сина, као и на послатом новцу, ми им изјављујемо нашу срдачну благодарност — молећи се Свемогућему Богу, да њима подари дуговјечно здравље.

Дробњак 21. Нов. 1904.

Ожалошћени родитељи:

отац Мишур, мајка Милица, браћа: Јеврем и Урош, сестре: Лабуда, Вукосава и Маргита — Томићи.

Р. 185. Бр. 117. 1-1